

Aesculus indica

Experimenteer met de aanplant van deze mineermot- en KBZ-vrije boom

door Jaap Smit
foto's van internet, tenzij anders vermeld.

Aesculus indica is de vervanger voor onze Paardenkastanje!

De Gewone en de Rode paardenkastanje: ze worden op grote schaal aangetast door de kastanjabloedingsziekte (KBZ). De Gewone heeft ook nog eens last van de mineermot. Jammer, want eigenlijk kunnen en willen we niet zonder de majestueuze Paardenkastanje. Dat hoeft ook niet. Probeer eens een *Aesculus indica*.

Aesculus indica is de Indische paardenkastanje

De boom heeft twee grote voordelen. De bladeren van de boom worden tot nu toe niet aangetast door de kastanjemineermot. Verder lijkt de bacterie die de kastanjabloedingsziekte veroorzaakt (*Pseudomonas*) geen vat op deze soort te krijgen. Lang geleden is de bacterie die de Gewone paardenkastanjes omlegt, al aangetroffen op zijn Indiase soort, maar een bloedingszieke boom van *A. indica* is nog niet aangetroffen.

Aesculus indica komt van nature voor in het noorden van India, in Pakistan en het noordoosten van Afghanistan. Hoewel je dat van India niet zou zeggen, kan het in die regio flink koud zijn. De Himalaya is dan ook dichtbij. *Aesculus indica* kan bij ons dan ook probleemloos buiten overleven. Alleen als kleine boom is de soort nog wat vorstgevoelig. En een enkele keer kan een late nachtvorst hier nog een tikje uitdelen.

In zijn herkomstgebied wordt *A. indica* 30 meter hoog. Hij groeit daar in bosachtige, voedselrijke gebieden. In Nederland zal de boom zo hoog niet worden. In het Londense Kew Gardens benaderen bomen van deze soort, geplant in 1935, die hoogte echter wel. Van een van de bomen daar is de selectie 'Sydney Pearce' genomen. De selectie is genoemd naar de assistent curator van de Botanische tuin in Kew. Deze prima boom heeft dichtere bloeiwijzen dan de soort. Ook in Nederland wordt deze selectie aangeboden.

Indeling van het geslacht *Aesculus*

De Indiase paardenkastanje heeft goede papieren om ons het beeld van statige paardenkastanjes een beetje terug te geven. We duiken daarvoor even in de indeling van het geslacht. *Aesculus* wordt namelijk onderverdeeld in vijf secties met daarin nauw aan elkaar verwante soorten. Dat zijn de secties Parryanae (met Mexicaanse kastanjes), *Aesculus* (met *A. hippocastanum*)

castanum en *A. turbinata*). Sectie *Calothyrsus* bevat onder meer de verwante soorten *A. chinensis* met ondersoort *A. c. wilsonii*, *A. assamica* en *A. indica*. In de sectie *Macrothyrsus* zit de bekende herfstkastanje *A. parviflora*. In de laatste sectie – *Pavia* – zitten de Amerikaanse soorten *Aesculus flava*, *A. glabra* en bijvoorbeeld *A. pavia*.

Opvallend is dat de *A. hippocastanum* en *A. turbinata* (Japanse kastanje), beide uit de sectie *Aesculus*, allebei door de mineermot en door de KBZ worden aangetast. Daar tegenover zijn er nooit serieuze aantastingen van mineermot gezien in soorten uit de secties *Calothyrsus*, *Macrothyrsus* en *Pavia*. Aantastingen door de KBZ zijn binnen *Pavia* wel voorgekomen, maar minder frequent dan in de sectie *Aesculus*. Het zou te maken kunnen hebben met de inhoudsstoffen van de soorten in de verschillende secties. Ik ben geen wetenschapper, maar zie op internet diepgravende publicaties waarin verschillen van stoffen tussen de verschillende secties duidelijk naar voren komen. Dat sterkt mijn idee dat we voorlopig met soorten die nu vrij lijken van mineermot verder kunnen gaan.

In de sectie *Pavia* zijn verschillende soorten die op beperkte schaal ook in Nederland zijn aangeplant. Deze soorten zijn hier prima winterhard en worden groter dan we denken: *Aesculus flava* kan de twintig meter zeker wel halen. Helaas bloeien de soorten uit sectie *Pavia* geel, roze of rood en niet wit.

Welke paardenkastanje voor de toekomst?

Uit de sectie *Calothyrsus* is waarschijnlijk alleen *Aesculus indica* een boom voor de toekomst. Zelf probeerde ik tweemaal *Aesculus wilsonii* (die waarschijnlijk een ondersoort van *A. chinensis* is) en tweemaal vroor de boom bovengronds dood. Van *Aesculus indica* zijn wat meer voorbeelden. Zo staan er sinds 1994 28 bomen langs de vijver in Arboretum Oudenbosch. Verder experimenteren enkele voorlopende gemeenten (zoals Leidschendam-Voorburg) wat met deze boomsoort als vervanger voor de Gewone paardenkastanje. Helemaal ziektevrij zijn de *indica*'s niet. Met name bladverkleuringsziekte wil aan het einde van de zomer nog wel eens wat ontsierend werk doen. Die aantasting is minder ernstig dan die van de mineermot en staat een goede bloei niet in de weg.

Overigens zit in die bloei nog een klein gewenningspuntje: *A. indica* bloeit vier tot zes weken.

Toch viel me de gezondheid van *Aesculus indica* in Engeland positief op. Tijdens een studiereis half oktober zag ik in Westonbirt, het nationale arboretum van Engeland, zeer gezonde exemplaren. Op dat moment nog volop gezond in blad en met een beginnende gele herfstkleur. Anderhalf jaar eerder zag ik elders in hetzelfde park bloeiende exemplaren; eveneens zeer gezond.

De bomen die ik in Westonbirt zag droegen helaas - of misschien goed - met maar weinig kastanjes. Slechts ongeveer twintig stuks ontkiemen in Nederland. Overigens heeft het zaaien van deze soort mijn voorkeur: weg van de monocultuur, genetische variatie moet! Ik heb ook geen idee wat de onderstam van geïnte exemplaren - meestal veredeld op *Aesculus hippocastanum* - doet. Leeft *Pseudomonas* ook onder de grond, op wortels van *Aesculus hippocastanum*? Kortom: plant eens wat *Aesculus indica* op eigen wortel. Zijn die niet verkrijgbaar? Neem dan geïnte exemplaren van de cultivar 'Sydney Pearse'. De Indiase kastanje is het planten waard. Dat is een boodschap aan de boombeheerders, maar zeker ook aan boomkwekers. Ga ze kweken!

Naschrift van de redactie

Yvonne van Andel meldt dat er inmiddels enige bomen vervangen of verwijderd zijn om verschillende redenen. Twee zijn er verwijderd omdat ze te veel hinder hadden van kroonconcurrentie met de naburige eik. Eén exemplaar heeft de twee grillige winters 2012 en 2013 met grote temperatuurschommelingen niet overleefd. Twee exemplaren zijn om onduidelijke redenen doodgegaan (misschien iets in de bodem?) en vervangen uit eigen kwekerijvoorraad. Twee exemplaren zijn verwijderd omdat de tuinploeg dat wilde. Inmiddels hebben we weer jonge exemplaren van eigen zaad in opkweek. De zaadproductie was enorm afgelopen jaar, maar ook dat is al vaker voorgekomen.

